

ANTONI SERRA MOSQUEIRO

L'anàrquica escriptura

Antoni Serra no té fills, però és pare del detectiu Celso Mosqueiro, gràcies a una fecundació de registre balear amb la seua gossa Boira. Mariner anàrquic, ex-metge, ex-august de soirée, ex-intel·lectual, ex-itinerant i extraordinari sobirà del búnquer de Son Rapinya, raval de Palma.

Miquel Alberola

Antoni Serra i Bauçà, cinquanta anys d'anar i venir per terres i oficis. Fill de l'escriptor Miquel Manuel Serra i Pastor, va començar el trajecte a Sóller, i després, la *tournee* peninsular. Com a periodista, ha col·laborat a *Diario de Mallorca*, *Destino*, *Tele/eXprés*, *Canigó*, *Serra d'Or*, *Lluc*, *Avui*, *EL TEMPS* i *Última Hora*, on treballa actualment —«al periòdic vaig a descansar, el treball, el faig a casa». Pel que fa a l'anàrquica escriptura, ha publicat *Gent del carrer* (1971), *Entrada de fosca* (1972), *La gloriosa mort de Joan Boira* (1973), *Triptic de viatger*

«Avui dia, crec que ja és necessari fer una crítica de la nostra societat».

(1975), *El cap dins el cercle* (1979), *Rapsòdia per a una nit de Walpurgis*, *Nureddunna* (1981), *Gràcies, no volem flors* (1982), *Gabriel Alomar (l'honestat difícil)* (1984) i *El blau pàl·lid de la rosa de paper* (1985). Actualment té un parell de llibres en premsa. A més de la seua obra amb el col·lectiu Ofèlia Dracs.

L'arribada a Mallorca em recordà la de Mosqueiro. «Es mirà l'aeroport de Son Sant Joan i s'hi va veure sol enmig de centenars de persones que anaven i venien tan esmaperdudes com ell». Al Passeig de Mallorca, la redacció d'*Última Hora*. «L'entrevista, no la farem aquí, anirem a ca meva, però Boira se't tirarà», va fer ell. «¿Com?», vaig fer jo. «Que et violarà sa meva gossa», em va aclarir. «Jo...» no vaig saber què dir. Més d'un problema em va causar.

—¿Tu has viatjat molt?

—Home, molt molt, no. Sobretot perquè en l'època del franquisme tenia el passaport retirat, però després he procurat com a mínim conèixer bastant, sobretot, Itàlia, l'Estat francès, part d'Alemanya, Portugal i l'Anglaterra. Un viatge, un viatge a cada any, si que l'he intentat fer, d'un mes de durada o això.

—I viatjant vas caure per València...

—Bé, jo quan vaig acabar la mili, cap al 1958, em vaig passar un any viatjant per la península. Em volia dedicar bàsicament a l'escriptura i tenia clar que no m'interessava la carrera que, per tradició familiar, em volien fer estudiar. Clar, no m'interessava la medicina, i vaig passar tot l'any viatjant per Bilbao, Extremadura, Cadis..., i a començament de 1960 vaig marxar cap a València, on vaig fer de periodista.

—I de poc més t'hi cases.

—Quasi quasi em vaig casar allà, sí, amb una xicota valenciana. Aleshores nosaltres anàvem molt calents, era l'època del franquisme i la repressió. Havíem passat per Barcelona i les noies de Barcelona no es deixaven fer gairebé res... Jo havia tingut sort, perquè a Mallorca havíem tingut un moment liberal, en el sentit sexual, i, aleshores, al meu poble, que és Sóller, aterraven tots els estius unes noies belgues que es deien les *hirondelles*, que eren unes noies amb una certa educació —jo el primer Sartre i el primer Camus que vaig llegir va ser a través d'elles—, que solien viure en cases al mig del camp i... i vaig conèixer les dones, vaja.

—*¿El franquisme estimulava la libido?*

—Sí, perquè era molta cosa prohibida, i, clar, com a cosa prohibida, tenia més interès. Sobretot perquè els capellans del franquisme ens deien que, si ens masturbàvem o si anàvem amb noies, acabaríem tots a Caubet. Caubet és un sanatori per tuberculosos que hi ha aquí. Clar, jo la primera vegada que em vaig masturbar vaig veure que no em vaig morir, i la primera vegada que vaig sortir amb una noia i vaig estar amb ella, tampoc no em vaig morir.

—*¿I a València tampoc no et vas morir?*

—No, a València vaig fer periodisme, bàsicament a dues revistes dedicades als espectacles i als esports —*Ritmos* i *Fiesta Deportiva*, es deien— on feia crítica de teatre i cinema. Record que vivia al Barri del Carme i per menjar anava al Seu, que era molt prop de la plaça del País Valencià i menjàvem per cinc o sis peles, i si pessigaves les noies que hi servien, la ració sempre solia ser més gran.

—*¿Què et va passar amb Analía Gadé?*

—M'expulsava del camerino, perquè, clar, jo intentava ser un crític de teatre honest i l'Analía és una actriu molt magra.

—*Tornem a la teua etapa itinerant, a Cadis. ¿És cert que hi feies de pallaso?*

—Sí, al circ dels germans Tonetti, es deia... el Circo Atlas. Jo no tenia una punyetera pela i, com que coneixia un poc els Tonetti d'unes entrevistes que els havia fet, els vaig demanar feina. Aleshores jo feia d'*august de soirée*, d'aquells pallasos que surten entre número i número quan es desmunta una gàbia per entretenir el públic. Posteriorment, aquí a Mallorca vaig fer qualque cosa, amb un pintor, Joan Soler. Ell feia de clown i jo d'*august de soirée*. Després, un altre any vaig fer una cosa amb lleons, amb un domador de lleons.

—*¿Ficaves el cap dins la boca del lleó?*

—Noooo, això no tant.

—*Tu feies una columna*

al periòdic que titulaves «Cartes d'un ciutadà pre-autonòmic», ¿quina carta faria ara aquest ciutadà autonòmic?

—Aquest ciutadà autonòmic faria unes cartes tristíssimes i lamentabilíssimes, perquè consider que això de les autonomies ha estat una presa de pèl impressionant. Primera, perquè no són autonomies; segona, perquè no crec en les autonomies. No són autonomies, perquè són senzilles descentralitzacions d'estat, i, per tant, la força autonòmica no existeix. No crec en les autonomies, perquè jo crec en un estat de Països Catalans.

—*¿La novel·la negra naix per una necessitat social?*

—Jo crec que neix més per una observació d'un determinat sector respecte a aqueixa societat. A partir d'uns certs moments, no sé si tal volta amb uns mínims de llibertat que abans no teníem, l'observació de la societat és diferent. Abans veïem la societat des d'un punt de vista defensiu, i, actualment, la veig des d'un

punt de vista més crític. Abans intentàvem salvar tot el que era possible quant a Països Catalans, interiorment, i avui dia, crec que ja és necessari fer una crítica de la nostra societat. A Barcelona, a València o a Palma passen les mateixes coses a nivell de crònica negra que a París, a Londres o a Nova York.

—*¿No s'ha dit tot en novel·la negra ja?*

—Jo crec que no. Encara queda molt per contar.

—*¿En què treballa actualment Mosqueiro?*

—Mosqueiro ha acabat un cas, un assassinat a Menorca, que és un cas complex que passa per Londres... Jo he intentat que el meu detectiu vagi a molts llocs per poder resoldre els casos, i sempre acabi a Mallorca. El fet que ell sigui un detectiu portugués —i ho és deliberadament— li permet veure la societat mallorquina amb un cert distanciament. I ara, actualment, treballa en una altra història molt complicada, també de viatges, on tracta de resoldre què hi ha darrere dels os-

Antoni Serra, Analía Gadé i el llibretista Vila-Belda, en 1960.

sos de Ramon Llull i del cony de la beata Catalina Tomàs.

—*¿La del parrús roig?*

—Exactament, però encara no en sap els resultats.

—*¿Celso Mosqueiro ho fa més que Carvalho?*

—*¿Són amics! Com jo, que som*

molt amic de Vázquez Montalbán. Mosqueiro folla poc. Intenta follar, però folla poc perquè és un desgraciat i, clar, les coses se li desfan. A vegades perquè la noia li fot el pèl, a vegades perquè són esdeveniments exteriors...

—*¿Has pensat mai d'encarregar a Mosqueiro que investigue en què has perdut el temps?*

—*¿Ahhh! Sí, això estaria bé. No ho he pensat, però supòs que ell, en el fons, és un poc un estudi de mi mateix, de veure com he anat perdent el temps. D'altra banda, jo sí que tenc clar que perdre el temps és una manera de guanyar-lo. Jo som d'aquests personatges que, de totes quantes coses que he fet, no me n'he penedit de cap ni una. El que passa, és clar, és que a hores d'ara les repetiria, però amb una experiència diferent.*

—*¿En el pecat hi ha la penitència?*

—Jo com que no crec ni en pecats ni en penitències, vull dir... Jo crec que en el pecat hi ha el plaer, perquè, clar, mentre ens prohibeixen i ens diuen que les coses són pecaminoses, més gust traurem amb elles.

—*¿Tens vocació de mariner?*

—Més que vocació de mariner, el que tinc és una gran vocació per la mar. La mar per a mi és un dels llocs on més serenitat pot tenir la persona, quan un està amb un vaixell petit. A mi, no m'interessen els vaixells grans, m'agraden molt els petits, d'uns trenta o quaranta pams, i sistema antic, o sigui de fusta. M'agrada nadar, anar a cales petites i estar-hi tot sol... Aquí hi ha precisament una cala petita que es diu es Caló des Moro, on jo he passat moltes nits completament sol.

—*¿I de qui fuges?*

—En realitat, fuig un poc de tot aquest món social que no m'interessa gens ni mica... Més que fugir,

m'agrada trobar-me a mi mateix, i per trobar-se a un mateix no hi ha res com estar amb una dona maca —o que tu creus que és maca— i estar aïllat dins d'un món, diguem-ne plàstic, que t'interessa i et subjuga moltíssim.

—*¿Vols dir que a les Illes un no es troba aïllat?*

—Lamentablement, no. Hi ha massa gent, massa turisme i massa cosmopolitisme. A mi, m'agrada anar al cosmopolitisme, però de seguida fugir-ne. Vull dir, som com un guerriller: vas, espigoles i brummm, després te'n vas.

—*¿Quina relació mantens amb Boira, la teua gossa?*

—Ooh. Una relació sentimental i eròtica a tots els nivells, maquíssima.

—*Però, ¿què vol dir eròtica?*

—Eròtica a nivells estrictament no físics perquè, físicament, encara no he arribat a fer res amb la Boira. No sé si és perquè la Boira no vol o si és perquè jo som massa tímid encara. És una cosa platònica. ¿Veus? Ara la Boira s'obre de cames.

—*¿I no t'insinua res?*

—Ui, constantment. Fins i tot va tenir un embaràs... un embaràs d'aquests histèrics, però no tenia res. No sé si va ser de mi o d'algun gos que va passar pel carrer.

—*¿Vas patir de gelosia?*

—No, perquè en qüestions sexuals som molt liberal.

—*¿Com és la teua relació amb Ofèlia Dracs?*

—Una relació molt maca, com la de Boira, però tal volta més íntima i més profunda...

—*¿I més consentida?*

—I més consentida. L'Ofèlia Dracs és un fenomen dels més interessants que jo he viscut, molt enriquidor a nivell personal i crec que a nivell de conjunt.

—*¿Es fàcil compenetrar-s'hi?*

—És que som molt diversos, jo crec que el gran encert de l'Ofèlia és que l'integren persones molt diverses, però, al mateix temps, dins d'aqueixa diversitat hi ha uns punts mínims no gaire ben definits, no gaire ben sistematitzats tampoc, que fan que coincidim a l'hora d'analitzar determinades coses, de veure la societat d'una determinada manera, partint d'uns punts mínims: que som nacionalistes, que som catalaneros, etcètera.

—*¿És molta faena adaptar els materials?*

—Resten amb bastant independència els uns dels altres, excepció feta de *Bocato di cardinale*, on va haver-hi una comissió de reestructuració del

J. ROSSELLÓ

material, perquè havia de tenir una unitat més arredonida.

—*Al Boccato és on ix Eliasar Climent i acaba cremat en una plaça, ¿no? ¿Tu creus que realment acabarà així?*

—Jo crec que fa mèrits per acabar-hi, a causa de les situacions que té plantejades en el País Valencià. Però, de tota manera, el Climent és molt hàbil, és un valencià d'una habilitat extraordinària, i aquest tipus de valencians sempre se'n surten a darrera hora.

—*¿De qui parlaries malament?*

—No, de ningú. Jo crec que la millor manera de parlar malament de la gent és parlar-ne bé.

—*¿I per què no vols flors?*

—Perquè les deix per l'Oriol Pi de Cabanyes, que n'oferí als rebels que fracassaren.

—*¿Has estat mai a la presó?*

—No, a comissaria bastantes vegades, però a la presó, no. A pesar que m'hagi agradat anar-hi, no ho vaig aconseguir mai... perquè en el moment que vaig estar més a prop d'estar-hi —ho cont aquí a *Gràcies, no volem flors*— el governador civil va considerar més oportú tenir-me fora.

—*¿Els eres més útil fora que no dins?*

—Sí, supos que sí.

—*Tu militaves al PSUC, ¿i ara?*

—Jo seguec sent un nacionalista, un poc tardà perquè no he tingut les idees clares fins que vaig conèixer la meva actual dona. Jo som escriptor en castellà de primera època: vaig publicar tres novel·les en castellà i també algunes narracions, a pesar que el meu pare sempre havia escrit en català. No m'havia influït mai, a més la meva educació és la més trista del franquisme, perquè vaig néixer en 1936. Només em salva que vaig néixer dins del Front Popular.

—*O siga que vas arribar en el moment oportú.*

—Síii, en el moment oportú.

—*¿Com va ser això de la teua actual dona?*

—Jo som casat dues vegades, la primera vegada amb una andalusa; i la segona, la vaig conèixer en 1967 i vàrem iniciar vida conjunta en el 68 a Barcelona. Ella em va fer agafar consciència nacional, em va obrir els ulls.

—*¿I què més t'ha obert?*

—Aaah, ooh... un camp, uns camps immensos tant a nivell literari

«Mallorca no va enlloc, està, com sempre, a veure-les venir».

com a nivell sentimental.. com a tota classe de nivells. La meva dona ha estat fonamental per a mi.

—*¿En què consisteix el treball intel·lectual?*

—Nosaltres, intel·lectual, ho aplicàvem en el sentit gramscian, o sigui l'intel·lectual orgànic: fer un treball a través del cervell i tenir unes posicions actives a nivell polític i social dins de la societat. La veritat és que en aquella època del PSUC feia més d'orgànic que d'intel·lectual.

—*¿I ara?*

—Actualment em dedic a l'escriptura, a l'anàrquica escriptura. En això estic bastant d'acord amb les posi-

cions que tenia Cortázar, és a dir, mantenir unes posicions d'esquerra i fer, literàriament, feina seriosa, responsable —bona o dolenta, això ja es veurà—, aprofundida i que no necessàriament reflecteixi la posició política de l'autor.

—*El periodisme, ¿on l'has après?*

—En la vida. Es una professió que m'ha donat molta satisfacció i molt de disgust. Molta satisfacció, perquè he pogut viatjar com a crític cinematogràfic per tot Europa; i molt de disgust, perquè jo feia un periodisme bastant compromès en una època molt difícil. Vaig publicar primer que ningú «Mort a Franco», el que passa és que era en acròstic. Tinc aqueixa petita satisfacció, encara que no se'n va assabentar ningú,

—*I després de fer tants tombs per tot arreu has tornat a l'úter mallorquí...*

—A mi m'agrada molt viure a Mallorca, la trob una terra extraordinària, tot i que no m'agrada gens la societat mallorquina. La trob conservadora, anacrònica i fins i tot desfasada, quasi medieval a nivell de pensament social —és caciquista sense adonar-se'n—. Ara, m'agrada molt viure aquí.

—*¿No són simpàtics els mallorquins?*

—Hi ha un sector de mallorquins que em són simpàtics, que són els més populars. Ara, els polítics mallorquins, un percentatge elevat d'intel·lectuals —en diuen intel·lectuals mallorquins—, un percentatge molt elevat de professionals mallorquins que l'únic que els importa és fer peles i desfer l'illa, tota aqueixa gent no m'és gens simpàtica.

—*¿I Mallorca cap a on va?*

—No va enlloc. Està com sempre, a veure-les venir. Aquí en diuen «estar darrere sa roca».

—*La massa encefàlica de Baltasar Porcel és tan gran com la de Ramon Llull?*

—Uiiii... fffff... és un personatge curiós, interessant; crec que ha estat un gran narrador, sobretot, en l'època que va escriure *Els escorpins* i *Arran de mar*. El que passa és que Porcel entra en la línia d'internacionalisme disfressat d'un cert espanyolisme. A hores d'ara no m'interessa, no comprenc com es pot fer una novel·la amb la mà dreta escrivint en castellà i amb la mà esquerra escrivint en català. O al revés. □